

Sygn. akt I UZ 11/20

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Rączka

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o zasiłek chorobowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 14 października 2020 r.,

zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 7 kwietnia 2020 r., sygn. akt VI Ua (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 10 stycznia 2020 r. oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 17 lipca 2019 r. Na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi organu rentowego w dniu 30 stycznia 2020 r. Pełnomocnik organu rentowego sporządził skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. i wysłał ją w dniu 24 marca 2020 r. drogą pocztową do Sądu Apelacyjnego w (...). W skardze kasacyjnej zaznaczył, że składa ją do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w (...). Sąd Apelacyjny w (...) zarządzeniem z dnia 30 marca 2020 r. przekazał skargę kasacyjną Sądowi

Okręgowemu w P.. Skarga kasacyjna wraz z aktami sprawy została przesłana do Sądu Okręgowego w P. w dniu 31 marca 2020 r. Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2020 r. odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. jako wniesioną po upływie terminu. Sąd Okręgowy przyjął, że faktyczną datą wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie jest data nadania jej przez sąd niewłaściwy do sądu właściwego. Zatem skarga organu rentowego złożona w dniu 31 marca 2020 r. wpłynęła po terminie określonym w art. 398⁵ § 1 k.p.c.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się Pełnomocnik organu rentowego. Wskazał na naruszenie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 w związku z art. 15 z z s ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa COVID-19) w brzmieniu obowiązującym do 15 maja 2020 r. w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego oraz w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii poprzez niezastosowanie tych przepisów. Zdaniem skarżącego mimo iż art. 15 z z s ustawy COVID-19 wszedł w życie z dniem 31 marca 2020 r., to ustawodawca w sposób wyraźny wskazał w nim, że nierozpoczęcie biegu terminów, jak i zawieszenie terminów już rozpoczętych obowiązuje w okresie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Zatem skoro stan zagrożenia epidemicznego obowiązywał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 14 marca 2020 r., to należy przyjąć, że od tej daty z mocy prawa następuje skutek wynikający z tej normy prawnej. W ocenie skarżącego należy uznać, że bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, który upłynąłby 30 marca 2020 r., uległ zawieszeniu w dniu 14 marca 2020 r. Z uwagi na powyższe wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w P.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie może doprowadzić do zamierzonego skutku.

Zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Datą wniesienia skargi kasacyjnej jest data, w której skarga została złożona w sądzie właściwym, natomiast skarga kasacyjna wniesiona bezpośrednio do niewłaściwego sądu wywołą skutki prawne tylko wtedy, gdy przed upływem dwumiesięcznego terminu od doręczenia wyroku stronie skarżącej zostanie przekazana przez ten sąd do właściwego sądu drugiej instancji. Stanowisko to jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 1997 r., II UZ 20/96, OSNAPiUS 1997 nr 18, poz. 359; z dnia 17 lipca 1997 r., III CZ 35/97, LEX nr 1228712 oraz z dnia 10 października 2013 r., III CZ 43/13, OSNC-ZD 2015 nr A, poz. 4).

Przywołany przez skarżącego przepis art. 15 zzs ustawy COVID-19 przewidywał wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu wskazanych w nim terminów procesowych i sądowych. Przepis ten został dodany jednak dopiero ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (dalej: ustawa nowelizująca). Z art. 101 ustawy nowelizującej wynika, że weszła ona w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem szeregu wyraźnie wskazanych przepisów. Wśród wyjątków ustawodawca nie wymienił art. 1 pkt 14 w zakresie dodanego art. 15 zzs, co oznacza, że przepis ten wszedł w życie z dniem ogłoszenia ustawy nowelizującej, to jest w dniu 31 marca 2020 r. Skarżący nie kwestionuje zresztą tej okoliczności. Zaznacza jednak, że skoro w przepisie tym ustawodawca wskazuje na zawieszenie biegu terminów w okresie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, to skutek wynikający z wprowadzonej art. 15 zzs normy prawnej nastąpił z mocy prawa od dnia 14 marca 2020 r., czyli od daty wprowadzenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego.

Wskazana przez skarżącego wykładnia art. 15 zzs ustawy COVID-19 w związku z art. 101 ustawy nowelizującej jest sprzeczna z regułami określającymi kryteria obowiązywania aktów normatywnych oraz zawartych w nich przepisów

prawnych, tzw. regułami walidacyjnymi. Jeżeli chodzi o aspekt czasowy obowiązywania, to norma obowiązuje w okresie od jej wejścia w życie do momentu jej uchylenia. Norma wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w oficjalnym dzienniku promulgacyjnym albo w momencie późniejszym, który ona sama określa. W pewnych sytuacjach możliwe jest nadanie przepisom mocy wstecznej (retroakcji). Moc wsteczna przepisów stanowi wyjątek od zasady *lex retro non agit* (L. Morawski, Wstęp do prawoznawstwa, Toruń 1996, s. 75). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie wskazano, że zasada *lex retro non agit* nie ma bezwzględnego charakteru. Trybunał wskazał w wyroku z dnia 5 września 2007 r. (P 21/06, OTK-A 2007 nr 8, poz. 96), że zasada retroaktywności nie jest konstytucyjnie zakazana, musi być jednak traktowana jako zjawisko wyjątkowe, a za jej wprowadzeniem muszą przemawiać szczególne względy aksjologiczne, aprobowane konstytucyjnie. Wyjątki od zasady nie działania prawa wstecz są możliwe jedynie w tych przypadkach, gdy nowelizacja wprost przewiduje taką sytuację, bądź też gdy powyższe jednoznacznie wynika z jej celu.

W rozpoznawanej sprawie nie ma wątpliwości, że przepisy wprowadzające zawieszenie terminów procesowych i sądowych weszły w życie 31 marca 2020 r., ponieważ ustawodawca nie wprowadził regulacji przejściowych nadających normie z art. 15 zzs ust. 1 pkt 1 ustawy COVID-19 charakteru retroaktywnego. Zauważyć należy, że w art. 101 ustawy nowelizującej ustawodawca wskazał cały szereg wyjątków, zarówno przewidujących *vacatio legis* dla wprowadzonych tym aktem prawnym regulacji (pkt 1), jak i wskazujących na obowiązywanie niektórych przepisów z mocą wsteczną (pkt 2). W tej drugiej grupie znajdują się również przepisy, w których ustawodawca posługuje się pojęciem „w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii” – art. 15l, czy też „w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii” – art. 31f. Tym samym, gdyby zamiarem ustawodawcy było nadanie mocy wstecznej regulacji powodującej zawieszenie terminów procesowych, wymieniłby ten przepis wyraźnie w art. 101 ustawy nowelizującej, nie poprzestając jedynie na jego redakcji - zawartym w nim sformułowaniu „w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID”. Stanowisko to potwierdza również Naczelny Sąd Administracyjny, który zauważył, że jakkolwiek

stan zagrożenia epidemicznego obowiązywał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 14 marca 2020 r. (a od dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii), to jednak powołany przepis wszedł w życie dopiero w dniu 31 marca 2020 r. Ustawodawca nie wprowadził regulacji przejściowych nadających normie z art. 15 zzs ust. 1 pkt 1 ustawy COVID-19 charakteru retroaktywnego. W konsekwencji hipotezą art. 15 zzs ust. 1 pkt 1 ustawy objęte mogą być wyłącznie terminy, które biegły w chwili jego wejścia w życie - skutek zawieszający bieg terminu oraz terminy, których bieg miał się dopiero rozpocząć - skutek wstrzymujący rozpoczęcie biegu terminu. Przepis art. 15 zzs ust. 1 pkt 1 ustawy nie dotyczy zatem terminów, które upłynęły przed jego wejściem w życie (postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 sierpnia 2020 r., I GZ 178/20, LEX nr 3047476). Tym samym pomimo, że stan zagrożenia epidemicznego obowiązywał od dnia 14 marca 2020 r., a od dnia 20 marca 2020 r. obowiązywał stan epidemii, to do dnia 30 marca 2020 r. włącznie, wszystkie terminy procesowe biegły zgodnie z dotychczasowymi regułami.

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.